

POTLAČ ILI UTOPIJA UMJETNIČKE RAZMJENE

NARUČITELJICA:

Tanja Vrvilo, Filmske mutacije

(...) Mogla bi donijeti upute za racionalno uljepšavanje grada, edukacijsku igru s vrućim intelektualnim temama umjesto boksačkih mečeva, serijsku radioigru o obrazovnim vrijednostima, strategije za utopijski umjetnički potlač, razmjenu onoga što nisam u mogućnosti dati. Mogla bi donijeti taktiku za nemogući rad na posuđenoj pisačkoj mašini na kojoj je Michèle Bernstein tipkala sve brojeve *Potlača*. Mogla bi poštom “donijeti” dar nemogućeg umjetničkog *Potlača* svima kojima je “zajednica dana kao dar”, kao i onima kojima minimalna razmjena nije dopuštena i koji će tvoj dar “pretvoriti u stvar i zamrznuti” (...).

Slijedeći prijedloge naručiteljice za donošenje “nemogućeg” dara, odlučila sam, po uzoru na kritički letristički časopis *Potlač*, pokrenuti *on-line* bilten *Boomerang* (...).

(...) Javnim objavljivanjem vlastitih, brižno čuvanih ideja koje objavom na stranicama *Boomeranga* postaju zajedničko dobro i otvoren poziv čitateljima na njihovo preuzimanje otvaram krug uzajamnog darivanja. *Boomerang* je potlač. Čitajte *Boomerang*!

ČITAJTE BOOMERANG!

srpanj, 2012.

9

Foto: Aneta Frankl

Dokument: *mail*

Pošiljatelj: Tanja Vrvilo

Primatelj: Amela Frankl

Draga Amela, šaljem ti tekst kao dokument :)

Javi ako ga ne možeš otvoriti, nadam se da će biti ok. Htjela bih da ostane u ovom obliku, pa ti ga šaljem i kao pdf.

Nadam se da neće ali ne brini ako će ti izgledati da smo se mimoišle, mislim da je svaki spoj dobar spoj.

Vidimo se, Tanja

POTLAČ

ili utopija umjetničke razmjene

Draga Amela,
Već prvom nemogućom riječju u jednoj od tvojih mail-
"narudžbenica" prvu fazu pripreme ovog projekta razdjelovljenog
(ili odbačenog) vlasništva imenuješ tehnički – "narudžba". U
kategorijama spektakla tehničkih slika, namjenski, naručeni rad
otvoreno priznaje (i podržava) ekonomske i propagandističke
funkcije medija. Iako je neka vrsta ugovorne narudžbe, uz taktike
otpora koje izaziva, "prokleti udjel" gotovo svakog umjetničkog
rada, tvoje inzistiranje na pojmu narudžbe dodatno namjenski-
pejorativno odbacuje utopiju umjetničke žudnje iz vlastitog i još
udaljenijeg zajedničkog rada. Osim što naziv tvog nemogućeg
umjetničkog rada "Što nosim" od umjetničkih pitanja priziva
nemoć i nemogućnost, otvara i stara pitanja darovne ekonomije,
"dimenzije dara... između dragocjenog i besplatnog", pa bih željela
da doneseš neekonomsku (ili ne nužno racionalnu) strategiju ili
tajnu za rad odbačenog (su)vlasništva i utopije umjetničke žudnje,
refleksiju iz oštećenog posvećenja za preoblikovanje svijeta.
Naručujem da iz Pariza, otkud nosiš, doneseš paradigmatički
nemogući dar oštećenog pokreta umjetničke, misaone i političke
razmjene. Naručujem diverziju (ili détournement) igre nemoguće
umjetničke narudžbe prema nemogućoj igri razmjene dara ili –
POTLAČ (Potlatch), čija je ekonomija nemogućeg dara, darivanja
onoga što nismo u mogućnosti dati, podjednako diverzivna za
umjetnički rad.

U svom 14. broju, 30. studenog 1954, letristički bilten
naslovljen *Potlač* postavlja zagonetku (s odgovorima u broju 15):

Što je Potlač?

1. Sovjetski špijun, glavni suradnik Rosenberga, kojeg je 1952. otkrio FBI?
2. Praksa ekstravagantnog darivanja, izazivanja uzvratnog dara, koja je bila temelj ekonomske razmjene u pretkolumbovskoj Americi?
3. Riječ bez značenja koju su izmislili letristi za naslov jedne od svojih publikacija?

Diverzija ideje potlača ili neproduktivne potrošnje, nesvrhovitog "zabranjenog" uništavanja (stvari, vremena, energije) zbog žudnje za ugledom skrenula je u Letrističku Internacionalu, a kasnije i situacionistički program od *Ogleda o daru* Marcela Maussa te ekonomije darivanja i svečanosti rasipanja Georgesa Bataillea u *Prokletom dijelu*, a na temelju antropološkog rada Franza Boasa o totalnoj prestaciji, o festivalu darivanja (ceremonije obvezivanja i ponižavanja), do spaljivanja vlasništva, primjerice kod sjevernoameričkih Indijanaca, u kojem je pobjednik onaj koji može podnijeti veći darovno-ekonomski gubitak.

22. lipnja 1954. u prvom broju *Potlača* – informativnog biltena francuske sekcije Letrističke Internacionale – redakcija je najavila:

Dobivat ćete ga često. Letristička Internacionala u njemu će obrađivati aktualne teme iz proteklog tjedna. *Potlač* je najangažiranija publikacija na svijetu: radimo na svjesnoj i kolektivnoj izgradnji nove civilizacije.

U istom je broju uputa i za "Psihogeografsku igru tjedna":

Ovisno o tome što želiš postići, izaberi manje ili više naseljen grad, manje ili više živu ulicu. Izgradi kuću. Opremi je. Ukrasi je najbolje što možeš, kao i okoliš. Odaberi godišnje doba i vrijeme. Okupi prave ljude, najbolje ploče i piće. Osvjetljenje i razgovor moraju, naravno, biti prikladni, kao i vremenske prilike i tvoja sjećanja. Ako su tvoje procjene točne, rezultat bi morao donijeti zadovoljstvo. (Molimo obavijestite redakciju o ishodu.)

Između 22. lipnja 1954. i 5. studenoga 1957. besplatno je poslano 29 brojeva *Potlača*:

Nije nam stalo da vam ostanemo u lijepoj uspomeni. Ali, ovde je riječ o konkretnim silama. Nekoliko stotina ljudi proizvoljno prosuđuje misli cijele epohe. Znali oni to ili ne, mi ih držimo u šaci. Slanjem *Potlača* ljudima na utjecajnim položajima možemo prekinuti taj krug kada i gdje zaželimo. Nekoliko čitalaca smo izabrali nasumce. Možda ćete imati sreće i biti jedan od njih.

Prvo je izdanje tiskano u 50 primjeraka, a tijekom tri godine naklada je dosegla 400-500 primjeraka. Strateške su namjere bile stvoriti pokret koji povezuje umjetničku avangardu s revolucionarnom kritikom društva, smjernice koje je 1958. preuzela Situacionistička Internacionala.

Mogla bi donijeti nemogući film *Urlici u slavu de Sadea*, čiji je prvi pokušaj prikazivanja (s urlicima) prekinut prije 60 godina, 30. lipnja 1952. godine, kako nas na dvogodišnjicu te situacije podjeća *Potlač* br. 2 od 29. lipnja 1954. Prva je cjelovita projekcija (s urlicima) održana 13. listopada 1952:

Navečer, 30. lipnja 1952. prvi je put prikazan film *Urlici u slavu de Sadea* u samoproglašenom Avangardnom filmskom klubu. Nakon dvadeset minuta zbunjenosti projekciju je prekinula krajnje ogorčena publika.

Iz filma Guyja Deborda: *Hurlements en faveur de Sade*, 35 mm, c/b, 75 min:

Glas 1 (Gil J Wolman): *Urlici u slavu de Sadea*, film Guyja Deborda.

Glas 2 (Guy Debord): Film *Urlici u slavu de Sadea* je posvećen Gilu J. Wolmanu.

Glas 4 (Barbara Rosenthal): Ali, u ovom filmu nema ni riječi o de Sadeu!

Glas 3 (Serge Berna): Poveća skupina od tridesetak letrista, svi u prljavim odijelima, koja su njihov jedini originalni zaštitni znak, pojavila se u Cannesu s namjerom izazivanja skandala samo zato da bi skrenuli pažnju na sebe.

Glas 1 (Gil J Wolman): Sreća je nova ideja u Europi.

Glas 5 (Isidore Isou): Bilo je predviđeno da prije samog početka projekcije Guy Debord izađe na pozornicu i obrati se publici s nekoliko uvodnih riječi. Da je to učinio, rekao bi: "Nema projekcije. Film je mrtav. Više nijedan film nije moguć. Ako hoćete, možemo o tome razgovarati."

Glas 1 (Gil J Wolman): Kakvo proljeće! Ukradena stranica iz povijesti filma: *Putovanje na Mjesec* – 1902, *Kabinet doktora Kaligarija* – 1920, *Međučin* – 1924, *Oklopnjača Potemkin* – 1926, *Andaluzijski pas* – 1928, *Svjetlost velegrada, rođenje Guyja Ernesta Deborda* – 1931, *Rasprava o žuči i vječnosti* – 1950, *Antikoncept, Urlici u slavu de Sadea* – 1952.

Glas 2 (Guy Debord): Kao izgubljena djeca, mi živimo svoje nedovršene avanture.

(Dvadeset četiri minute tišine sa zatamnjanim ekranom...)

Mogla bi donijeti upute za racionalno uljepšavanje grada, edukacijsku igru s vrućim intelektualnim temama umjesto boksačkih mečeva, serijsku radioigru o obrazovnim vrijednostima, strategije za utopijski umjetnički potlač, razmjenu onoga što nisam u mogućnosti dati. Mogla bi donijeti taktiku za nemogući rad na posuđenoj pisačkoj mašini na kojoj je Michèle Bernstein tipkala sve brojeve *Potlača*. Mogla bi poštom "donijeti" dar nemogućeg umjetničkog *Potlača* svima kojima je "zajednica dana kao dar", kao i onima kojima minimalna razmjena nije dopuštena i koji će tvoj dar "pretvoriti u stvar i zamrznuti".

Tanja Vrvilo

Razmišljala sam o prijedlozima za narudžbu. Najizazovnije ideja bila mi je ona o donošenju "nemogućeg" dara, odnosno kako je Tanja napisala: *Mogla bi poštom "donijeti" dar nemogućeg umjetničkog Potlača svima kojima je "zajednica dana kao dar", kao i onima kojima minimalna razmjena nije dopuštena i koji će tvoj dar "pretvoriti u stvar i zamrznuti".* Odlučujem se, po uzoru na situacionički časopis *Potlač*, pokrenuti online bilten *Boomerang*. U fokus *Boomeranga* stavljam ideje za svoje još uvijek nerealizirane radove i projekte koje kao vruće umjetničke teme i aktualnost biltena darujem svima kojima upućujem *Boomerang* elektroničkom poštom. Javnim objavljivanjem osobnih, brižno čuvanih ideja koje objavom na stranicama *Boomeranga* postaju zajedničko dobro te otvorenim pozivom čitateljima na njihovo preuzimanje otvaram krug uzajamnog darivanja. *Boomerang* je potlač. Čitajte *Boomerang*! Šaljeme prvi broj *Boomeranga*. S nestrpljenjem očekujem reakcije. Pisanje me zabavlja, pratim događaje na zagrebačkoj umjetničkoj sceni, razmišljam kako ih komentirati, upozoriti, uputiti kustose i umjetnike na moguća rješenja problema, pripremam se unaprijed za nove brojeve *Boomeranga*, listam po svojoj bilježnici, odlučujem objaviti najzanimljivije ideje.

Boomerang: informativno-propagandni bilten namijenjen zagrebačkim umjetnicima i njihovim predstavnicima ili brokerima. *Boomerang* je glasilo vrhunskih, istinski kreativnih suvremenih umjetnika u borbi protiv farizejstva.

Boomerang daje svoje najbolje ideje! Redakcija *Boomeranga* opskrbljivat će zagrebačku umjetničku scenu najaktualnijim temama za nove i svjetski značajne umjetničke radove.

Boomerang je iznimno koristan informativno-propagandni bilten neophodan za spas umjetnosti. Radimo na svjesnoj i kolektivnoj uspostavi nove hrvatske kulture.

Boomerang ćete dobivati onoliko puta koliko bude nužno.

– Redakcija

DEBORDOVŠTINA:

Šutnja je plastika. Brzo izgara.

DOKAŽITE OKSITOCINU DA GA VOLITE

Među brojnim hormonima koje nalazimo u ljudskom tijelu je i o-ksi-to-cin. Središnji živčani sustav ga proizvodi, a hipofiza izlučuje. Naš oksitocin razvija pozitivan osjećaj prema drugoj osobi. Najžešće se izlučuje prilikom dodira ili gledanja oči u oči, kod žena u fazi trudnoće i majčinstva, za vrijeme orgazma, te u svim emocionalno pozitivnim i ugodnim situacijama (skandal, ljubav, zabava). Oksitocin postoji milijunima godina i temeljni je faktor u razvoju i reprodukciji života.

Oksitocin se proizvodi umjetnim putem, a u medicini se koristi kao: lijek protiv mastitisa!!!, za dekontrakciju mišića prilikom poroda i još uvijek eksperimentalno u liječenju određenih oblika autizma. I TO JE SVE!!!!??

Zašto se oksitocin masovno ne proizvodi, distribuira i konzumira? Koje su prepreke i razlozi zbog kojih se onemogućuje njegova široka i sistematska potrošnja? Što onemogućava ekspanziju općeljudskih vrijednosti kao što su empatija i asertivnost?

Zajedno sa znanstvenicima, svjesni ovog socijalnog, kulturnog i u konačnici političkog skandala, zahtijevamo od svih vrhunskih i istinskih zagrebačkih umjetnika da bez čekanja, svom snagom i svim sredstvima prionu svakoj akciji u korist oksitocina. Svaku inicijativu u tom smjeru redakcija će de facto priznati kao BOOMERANG RADOVE.

– Amela Frankl

U promotivnom katalogu za otvaranje svog Salon de beauté 1932. godine u Parizu spisateljica Colette je napisala: “Da li ste ‘za’ ili ‘protiv’ drugog zanimanja pisca?” Vođena idejom ‘hikada se ne dati smesti’ Colette se izvukla iz financijskog škripca otvaranjem salona ljepote i kreiranjem kozmetičke linije za njegu lica i tijela. Kakav odličan lajtmotiv za svjež i originalan rad! Razmišljali ste kako izaći iz svog škripca?

Riskirajte, *Boomerang* vam daje apsolutnu podršku. Ne derite koljena uzalud, budite djelotvorni. Vi otvorite svoj salon za uljepšavanje, a *Boomerang* će zauzvrat vaš mikro poduzetnički korak s oduševljenjem pozdraviti i usvojiti ga kao dio svog projekta.

– Amela Frankl

UPOZORENJE

Ne potpisujemo tuđe peticije. Potpisujemo samo svoj rad.

– Redakcija

NAJAVA

S radošću najavljujemo jednu od tema idućeg broja *Boomeranga*: herojstvo i jedna sitnica oko copyrighta.

– Redakcija

Prolom ideja predviđa se nakon izlaska prvog broja *Boomeranga*.

REZERVIRANO

“Naša središnja ideja stvaranje je situacija, što znači konkretno stvaranje trenutnih životnih okolnosti i njihovih preobražaja u nadmoćne i strastvene vrijednosti.”

– Guy Debord

Već u prvom broju *Boomeranga* koji objavljujem u lipnju predlažem čitatelju da preuzme ideju za rad na temu oksitocina, koju sam pripremila za posljednju narudžbu i realizirala je nekoliko mjeseci poslije. Bez bojazni od *copyrighta* prepustila sam je, darivala čitateljima *Boomeranga*... da vidimo tko će s oksitocinom napraviti dobar rad, vi ili ja?

BOOMERANG BOOMERANG BOOMERANG BOOMERANG BOOMERANG

No 2

srpanj, 2012.

Boomerang: informativno-propagandni bilten namijenjen zagrebačkim umjetnicima i njihovim predstavnicima ili brokerima. *Boomerang* je glasilo vrhunskih, istinski kreativnih suvremenih umjetnika u borbi protiv farizejstva.

Boomerang daje svoje najbolje ideje! Redakcija *Boomeranga* opskrbljivat će zagrebačku umjetničku scenu najaktualnijim temama za nove i svjetski značajne umjetničke radove.

Boomerang je iznimno koristan informativno-propagandni bilten neophodan za spas umjetnosti. Radimo na svjesnoj i kolektivnoj uspostavi nove hrvatske kulture.

Boomerang ćete dobivati onoliko puta koliko bude nužno.

– Redakcija

DEBORDOVŠTINA:

Umiljato janje na kraju boluje od pretilosti.

HEROJSTVO

Redakciji *Boomeranga* ova tema posebno je prirasla srcu.

U radu *Etika heroja* umjetnica Amela Frankl pozdravlja odvažan odgovor gospođe Ide Biard Amrain, usporedivši ga s odgovorom jednog Horacija, izvrsnog i nepokolebljivog junaka istoimene Corneilleove tragedije. Neka vam posluži kao primjer! Svoju ideju o herojstvu ne čuvajte za sebe, izbacite je odmah i postanite *Boomerangov* miljenik.

– Redakcija

O COPYRIGHTU GLASNO:

Kozmosu noga u dupe!

– Amela Frankl

VJEŽBANJE INTELEKTUALNOG PIJANSTVA

3x Heimat + još jedno pivo = ????

POST NUBILA PHOEBUS

Post nubila Phoebus naziv je mojeg propalog rada. Ideja je bila tako dobra! Rad je za dlaku bio gotov i izložen. *Cluster* je dao suglasnost za korištenje glazbe, grafički dizajner pripremio je font. Trebalo je još samo pronaći ležaljke, no u Hrvatskoj toga ljeta 2011. godine nije pronađena niti jedna slobodna ležaljka. Nakon godinu dana žaljenja *Post nubila Phoebus* stavljam na raspolaganje *Boomerangu*.

– Amela Frankl

158

OBAVIJEST

Tko zbrine najmanje pedeset slobodnih ležaljki, moći će bez grižnje savjesti potpisati rad *Post nubila Phoebus*. Kontakt: tel. 01 23 18 406 ili mob. 098 942 11 33

– Redakcija

RAZLOG

Zahtijevamo od korisnika glagola *propitivati* da nam što hitnije, zaključno do sljedećeg izdanja *Boomeranga*, pošalju njegov utilitarni smisao. U protivnom, redakcija će ubuduće devalorizirati sve tekstove koji sadrže ovaj glagol.

– Redakcija

GALETIN POUČAK

Svim čitačicama i čitačima *Boomeranga*! Pogledajte, arhivirajte i povremeno slušajte o čemu vam umjetnik ILGaleta govori:

<http://www.youtube.com/watch?v=250p1zrVXCE>

– Amela Frankl

REZERVIRANO

“Mi ne dajemo savjet i nemamo konačnih rješenja. Mi samo predložimo nekoliko pravaca eksperimentalnog istraživanja. I dok jedne upravo sada zajedno definiramo, druge tek treba definirati.”

– Guy Debord

Nakon objavljivanja drugog broja na adresu *Boomeranga* pristigla je tek jedna reakcija:

3. srpnja 2012.

.....
Dokument: *mail*

Pošiljatelj: Kata Mijatović

Primatelj: Amela Frankl
.....

Apsolutno podržavam!

159

BOOMERANG BOOMERANG BOOMERANG BOOMERANG BOOMERANG

No 3

kolovoz, 2012

Boomerang: informativno-propagandni bilten namijenjen zagrebačkim umjetnicima i njihovim predstavnicima ili brokerima. *Boomerang* je glasilo vrhunskih, istinski kreativnih suvremenih umjetnika u borbi protiv farizejstva.

Boomerang daje svoje najbolje ideje! Redakcija *Boomeranga* opskrbljivat će zagrebačku umjetničku scenu najaktualnijim temama za nove i svjetski značajne umjetničke radove.

Boomerang je iznimno koristan informativno-propagandni bilten neophodan za spas umjetnosti. Radimo na svjesnoj i kolektivnoj uspostavi nove hrvatske kulture.

Boomerang ćete dobivati onoliko puta koliko bude nužno.

– Redakcija

DEBORDOVŠTINA:

Jedna lasta čini čuda.

SINERGIJA

Naša zagrebačka groblja imaju veliki turistički potencijal. Nalaze se na izvrsnim lokacijama i ugodna su za vječnost. Učinimo ih internacionalno priznatim destinacijama. Smrt je uglavnom svima tabu tema, osim avangardnim umjetnicima. Oni znaju kako stvari stoje: mrtav umjetnik = dobar umjetnik. Sudjelujte u razvoju posmrtnog turizma! Pošaljite redakciji *Boomeranga* deset imena avangardnih međunarodnih umjetnika po svojem izboru. Odaberite avangardu koja će počivati na divnim zagrebačkim grobljima, avangardu kojoj ćete rado mijenjati vodu u vazi s cvijećem, avangardu koja će privući strane i domaće turiste, te učiniti naša groblja nezaobilaznim turističkim atrakcijama. Listu od deset avangardnih imena s najvećim brojem vaših glasova redakcija će poslati Ministarstvu turizma RH, Zagrebačkom holdingu i Ministarstvu vanjskih i europskih poslova RH. Od istih ćemo zahtijevati preuzimanje svih protokolarnih radnji s ciljem dugoročnog razvoja ovog projekta. Samo je mrtav umjetnik dobar umjetnik! U iščekivanju nećemo sjediti skrštenih ruku!

– Amela Frankl

UZORNA BOOMERANGOVA AKCIJA:

<http://www.youtube.com/watch?NR=1&v=pI9j0Q81NnA&feature=endscreen>

160

UPOZORENJE

Umorni od arta neka se odmah odjave sa stranica *Boomeranga*!

– Redakcija

RAZLOG

Zahtijevamo od marljivih čitača i čitačica *Boomeranga* da ne štramaciraju olako riječ ideja, jer će kad-tad morati dokazati prvo sebi, a onda i drugima što iza nje zapravo stoji.

– Redakcija

KOREOGRAFIJA RADA

Francuski kralj Luj XIV. bio je izvrstan plesač. Tijelom je majstorski znao iskazati svoju božansku i političku moć. Umjetnost ili moć? I jedno i drugo. Ideja za ovaj rad mogla bi zanimati izvrsne hrvatske umjetnike. Suvereni ste, vladate sobom i drugima, imate svoj umjetnički stav. Ništa lakši zadatak za vas! Osmislite koreografiju svojih najboljih radova i otlešite ih! Napomena: Golí i bosí su out.

– Amela Frankl

IME I PREZIME

U svrhu poboljšanja dugoročnog kulturnog razvoja redakcija *Boomeranga* poziva sve odgovorne kulturne pojedince neka ukinu svoje udruge i počnu djelovati individualno. Djelotvornost akcija koje zagovarate osjetite na vlastitoj koži!

– Redakcija

U potrazi za izvrsnim umjetničkim djelima MMG, GKD i MK daju podršku redakciji *Boomeranga*.

REZERVIRANO

“Situacionistički pokret pojavljuje se kao umjetnički pokret, istraživački eksperiment na putu slobodne izgradnje svakodnevnog života, te u konačnici kao doprinos teorijskoj i praktičnoj borbi jedne nove revolucionarne pobune. Od sada pa nadalje, svako kulturno stvaralaštvo, kao i sve valjane promjene društva podređene su napretku ovog jedinstvenog i odlučnog pokreta.”

– Guy Debord

I dalje ništa od povratnih “darova“. Razočarana sam. Odlučujem ukinuti *Boomerang*.

161

04.10.2012

Poštovani,

na vašu su *mail* adresu u posljednja tri mjeseca pristigla tri broja *on-line* biltena *Boomerang* kreiranog u zadanim uvjetima projekta Što nosim narudžbe br. 9: Utopija umjetničke razmjene, naručiteljice Tanje Vrvilo. U duhu situacionističkog časopisa *Potlach* u *Boomerangu* sam objavljivala ideje za nove radove iz vlastite bilježnice. Objava tih ideja bio je moj potlač vama, čitateljima *Boomeranga*.

Obaviještavam vas da je zadatak ispunjen i da se *Boomerang* ukida.

Srdačan pozdrav,

– Amela Frankl

5. listopada 2012.

.....
Dokument: *mail*

Pošiljatelj: Željko Zorica

Primatelj: Amela Frankl
.....

Šteta,
Š

Slijedi još samo jedan komentar simpatije na izlaženje i ukidanje *Boomeranga*. Od povratnih “darova” ništa.

Tri broja *Boomeranga* poslana su na više od dvjesto adresa umjetnika, kustosa i ostalih aktera hrvatske umjetničke scene kao dar, no bez odgovora.

Tanja, nije li besplatna razmjena “dara za dar”, taj prijedlog Guyja Deborda iz davne 1954. godine, kao kritika uloge umjetnosti u društvu i revolucionarne prakse, možda čak i danas, još uvijek previše subverzivna?